

Oglas, pripisana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cjenika ili po dogovoru.

Novca predbrojbu, oglase itd. račune se naputnicom ili položicom post. članicom u Beču na administraciju lista u Puli.

Kod naručbe valja tečno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vremenu ne primi, zeka to javi odpravništvu u otvorenim pismu, za koji se ne plaća poštarnica, ako se izvana napiše »Reklamacija».

Cokovnog računa br. 847.849.
Telefon tiskare br. 38

Izlazi svakog četvrtka
o podne.

Nedeljski dopisi se ne vradeći
nepodrijetlno i ne tiskaju, i
nefrankirani ne primaju.

Predplatni poštarnicu stoji
10 K. o obč. } 5 K. za sejčke } nagodila
ili K. 5 —, odnosno K. 2:30 c.
pol godine.

Ivan carcinević više poštarnica
plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., a
ostali 20 h., koli u Puli tolt
izvan liste.

Uredništvo i uprava nalazi se
»Tiskari Laginja i dr. Vla-
Giulla br. 1, kamo neka se
naslovjuju sva pisma i predplat-

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nosloga sve potkvar!“ Naroda poštovica.

Dgovorni urednik Jerko J. Mahulja.

Izdaje i tiska Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1.

Glavni suradnik prof. M. Mandić u Treću

Komesarijat u Istri.

Sve novine donose vesti, da će u jeseni bili uvedeni i za Istru komesarijat kao u Češkoj. Tada će vlast raspustiti istarski sabor i pravuzeti sva uprava zemlje inovavši vladino povjerenstvo i povjerenstvo koje bi sastojalo iz dva Slavena i dva Talijana. Tako sastavljeno povjerenstvo na tomjestilo bi sadašnji t. zv. zemaljski odbor i upravljalo bi zemljom. Kao povod tomu navodjeno novine, što su se razbiljavale pogodjaju između Hrvata i Talijana u Istri, radi intranšingtonske Talijana, koji nehledo priznati nama ni nejoprimitljivu prava u pogledu jezika. Kod pregovaranja s Talijanima naši zastupnici postavili su: N. N. parla slavo. U zadnje vreme je predsjedništvo sabora primalo interpellacije i predloge i u hrvatskom ili slovenskom jeziku. Ako spomenemo da su naši zastupnici u saboru govorili svojim jezikom, to da je to talijanska većina samo trpila nekako prisilno — jer N. V. car i kralj nije potvrdio zaključak talijanske većine sabora, kojim bijahu proglašili samo talijanski jezik službenim i raspravnim jezikom istarskog sabora — onda smo spomenuli sva prava ili bolje pogodnosti, koje jo uživao nas jezik u istarskom saboru i zemaljskom odboru.

Talijani nisu htjeli ni čuti o tome, da se kod pregovaranja uređi najprije pitanje hrvatskog i slovenskog jezika, nego su okobiljanjem ili lukavstvom htjeli obići to pitanje i predlagali, da se najprije raspravlja i sporazum sklopi o drugim pitanjima. Naši pak tvrdio ustrojaju na svojem stanovištu i tako su pregovori prekinuti. U proljeću ove godine pozvao je trčanski namjestnik ponovno predstavnike hrvatske i talijanske na dogovor u Trsat. Tu je stran kama predložio, da njemu — namjestniku — svaka strančka podnesa pisanje sva točka i uvjeti pod kojima bi se mogao postići sporazum. To i učinile; onda jo na temelju tih referata imao namjestnik sastaviti posebni načrt točaka i uvjeta o kojima bi stranke imale raspravljati i na temelju kojeg bi se imao postići sporazum i sklopljeni mir. Nu gosp. je namjestnik tom prigodom podnio — da li hotice ili nehotice — jednu veliku pogresku: on je naime izaslanicima hrvatske stranke poslao kao temeljnju osnovu za pregovore referat, kojeg su sastavili i predali mu Tolijani. Taj ofert g. namjestnika naši su za indigenciju odobili posebnim izjavčem, otklonivši u limine svaku pregovaranje na temelju takovog pristranog oferta, koji je

bio jedna velika uvreda po našu izaslaniku i sav hrvatski i slovenski narod u Istri. Time su bili svaki pregovori prekinuti.

To bi bio u kratko historijat pregovora, koji su se vodili u ove zadnje četiri godine između Talijana i Hrvata Istre.

Odmahiza prekinuće pregovora počela su se javljati glasine o mogućnosti i shodnosti uvedenja komesarijata u Istri.

Uvedenjem komesarijatu u kraljevici Češkoj, te glasine izbile sada jačo na javu, i kako istaknuimo u zadnjem broju, talijansko novine u Istri, u osobito službeno glasilo talijanske stranke u Istri „Unione Nazionale“ napisalo se o komesarijatu u Češkoj zauzvrat stanoviste proti komesarijatu u Češkoj u božnjici, da bi tokom mjeru mogla poduzeti vlast u Istri, što bi bilo samo na štetu Talijana i ihne toj oligarhičkoj skupini oduzeta hegemonija, koju je talijanska skupina zlorabila samo za sebe i svoje lično svrhe u svakom pogledu a proti i na zator većnu hrvatskog i slovenskog pučanstva u ovoj pokrajini austro-ilijskog Primorja.

Uvedenjem jednog kraljevskog povjerenstva na upravu zemlje istina je, da se krši ustav i ukida autonomija svake pokrajine. Ali kad jedna skupina ljudi, u Istri manjina, pod plaštem ustava, krši ustav i zaštitom autonomije samovoljno upravlja zemaljskim imetakom samo za sebe i svoje strančake svrhe a na štetu drugog diela naroda, u Istri hrvatskog i slovenskog, koji sačinjava većinu pučanstva ove jedna nepravedna, nezakonita i nesilna moć, koja je bezobzirno krešila ustav i autonomiju, samo da tako sebi i svojoj stranci pribavlja koristi. Ta lažna autonomija oblast u Istri radila je sistematično i bitinice jedino za svoje talijanske si njoretce u putu talijanskim gradima u Istri, zapuštajući navlašće seosko hrvatsko i slovensko pučanstvo. Kad bismo htjeli nabrojiti sve to lijepo upišavljane tog autonomogn talijanskog tla u Istri troballi bismo iznjeti sve što se je pisalo preko četrdeset godina u našem listu i drugdje.

Dakle što smo imali mi Hrvati i Slovenci Istre? Nista! Jer sve što imamo to smo postigli vlastitim snagom, velikim žrtvama i teškim borbama. Talijani na upravi zemlje od uviek nisu nam dali nista a niti neće dati nikada, doklegod budu autonomije upotrebljavali u svrhu vlastite hegemonije nad nama i proti nama. A to će činiti uviek dok budu na vlasti u Istri.

Mi Hrvati i Slovenci Istre nismo do sada nikada očutili blagoslati autonomije uprave u Istri, te možemo kazati, da talijanska uprava zemlje, Zemaljski Odbor, bio je za nas još gorji komesarijat nego li svaki kraljevski, jer, kako spomenutu,

talijanska je uprava zemlje zlorabila svoju jedino za sebe a uviek proti nama, te pod pravom ustava i autonomije radila što je htjela. Bolji će biti svakako kraljevski komesarijat od sadanjeg zemaljskog odbora, što će ovaj pod kontrolom državnih organa i zakona morati svakako pravodnevno upravljati zemaljskom imovinom i za nas Hrvati i Slovence u Istri, te od to imovine davati i našemu narodu za njegove potrebe na kulturnom i gospodarskom polju.

Neko ne mislio gospoda Talijani, da hođemo ovim redicima prikazati da su oduševljeni pristupa komesarijatu. Tu noi Mi bismo mogli biti za komesarijat s gledišta slobode i demokratizma kao za „nužno zlo“, ali s gledišta potištenosti i zanemarivoosti, s kojima nas je uvick i dosljedno tračila talijanska autonomija uprava u Istri za nas da bili komesarijat jedno dobro, a zlo svakako ne gore od zemaljskog odbora. Ako bude uveden i u Istri komesarijat, tada neka Talijani krive samo sebe i svoju nasilnu upravu: njihova „Junta“ je komesarijat pod zaštitom ustava i autonomije, koje su nemilosrdno kršili, a kraljevski komesarijat bili će pod zaštitom ustava da, ali i pod obvezom zakona.

Kada Talijani u svojoj zaslijepnosti i mičuji nisu htjeli da privedu i s nama upravljuju zemaljskim imetakom, onda mi nemamo ništa proti tome da dodje takva uprava, koja će i za nas i za nju upravljati pravedno i poštano. Takvu upravu pozdravljamo radostno i rado pomagati.

Mir na Balkanu.

Pula, 18. srpnja 1918.

Dno je napokon toli žudjeni čas, da možemo danasnji izvještaj o potpisuju na Balkanu zameniti sa „Mir na Balkanu“. Kako dugo će potrajati taj mir i da li će se nezdratni trajnji ne možemo predviđati; ali se bojimo, da bi mogao nastati ponovni rat sa Turskom, jer ona neće da predra Bugariju. Drinopolje i osvojene zemlje u Traciji. Turska se naime grozi, da bez rata neće napustiti Drinopolje i Tracije.

Mir je podpisan u nedjelju dne 10. augusta 1918. u Bukareslu (Rumunjska), a sklopljen je između kralja Bugarske i jedne strane i kralja Rumunjske, Srbije, Grčke i Crnogore s druge strane. Taj mirovni ugovor glasi:

„Proniknuti željom da učinimo konac ratnog stanju između dotičnih zemalja i da uzpostavimo mir, za kojim tako dugo čeznu njihovi narodi, odluciši su goro spomenuta veličanstva sklopiti pravovaljani mirovni ugovor, te su u tu svrhu imenovali slijedeće opunomoćenike. (Sljedi listina mirovnih opunomoćenika.) Nakon što je sporazum sretno postignut zaključeno je:

Članak I. Između bugarskog kralja i ostalih vladara, kao i njihovih nasljednika vladati će mir i prijateljstvo. Članak II. Prema dodatku V. zapisača izpravljena granica među Rumunjakom i Bugarskom

teče od Dunava nad Turčakom, te će završiti na Crnom moru jučeno od Ekrene. Ujedno je izričito uređeno, da Bugarska najduže za dve godine poruši postojeće ulizde Rusiju i Šumsku i u onom pojasu što leži 20 kilometara oko Balčika. Članak III.: Prema dodatku IX. zapisača, ustanovljena granica između Srbije i Bugarske, izlazi će sa brda Partarica na staru granicu, te će teći mimo stare turko-bugarske granice i razvodju između Var-dara i Strume, izuzev gornju dolinu Strume, koja će ostati Srbiji, te će završiti kod gorja Belasica, gdje će sastati sa bugarsko-turskom granicom. Članak IV.: Pitana, kola se odnosi na staro-bugarsku srpsku granicu uredit će se između stranaka što sklapaju ugovor, primjereno ustanovljenju dodanom zapisaču. Članak V.: Prema dodatku IX. zapisača ustanovljena granica između Grčke i Bugarske teće da od nove srpske bugarske granice, te će prolaziti Belasica gorju i završiti kod ušća reke Mesla u Egejskom moru. Članak VI.: Glavni stanovi pojedinih vojska obavistiši su o podpisu ugovora. Bugarska vlast obvezuje se početi već slijedećih dana sa razvrštanjem. Članak VII.: Izproženje bugarskog područja započeti će odmah nakon demobilizacije bugarske vojske, te će završiti nakon 14 dana. Članak VIII.: Za vreme okupacije bugarskog područja, pridržavaju vojske pravo dohava i izplatu u gotovini. Vojske će moći upotrijebiti željeznice za transportiranje ceta i životnih namirnica bez ikakve odstote. Bolesnici i ranjenici biti će pod zaštitom spomenutih vojska. Članak IX.: Svi zarođeni povratiti će se svojim vojskama čim to bude moguće. Vlado će jedna druga osteti za udržavanje zarođenika. Članak X.: Sadašnji ugovor biti će da 15 dana ili ako bude moguće još prije ratifikiran, te će se izmjena ratifikacije poduzeti u Bukareslu. Za ovjerovljivanje svega ovoga dali su opunomoćenici svoje podpis i pečat. Dano u Bukareslu 10. kolovoza 1918.«

Iza loga mira biti će Balkan po prilici podijelen ovako:

Bugarska odstupa Rumunjskoj oko 7000 četvornih kilometara i 260.000 žitljiva. Dobiva ostatak drinopoljskog vilajeta (ne računajući još Drinopolje) sa 23.600 četvornih kilometara i 650.000 ljudi, jedan dio solunskog vilajeta i malo dio kosovskog vilajeta — u svemu 40.000 četvornih kilometara sa 1.600.000 stanovnika. Bugarska će dakle iz odstupa Dobruče imati oko 60.000 četvornih kilometara i 800.000 stanovnika više nego prije prvog rata.

Srbija dobiva najveći dio kosovskog vilajeta, dio bitoljskog i solunskog vilajeta, u svemu 82.000 četvornih kilometara i 1.110.000 stanovnika.

Crna Gora dobiva dio sandžaka, okruglo Gusinje i Plave, možda Peć i Djakovici i nešto zemlje u skadarskom vilajetu, u svemu 7000 četvornih kilometara i 280.000 stanovnika.

Grčka dobiva otok Kretu, Epir, dio južne Makedonije, Solun, okrugja Seresa, Drama i Kavale, sve skupa 45.000 četvornih kilometara i 1,620.000 stanovnika, a osim toga veći dio Egejskih otoka.

Nova kneževina Albanija zauzimaće najveći dio dosadašnjeg skadarskog vilađeta, sjeverni dio vilojetu janinskog, osim toga dijelove vilajeta Bitolj i Kosovo, u svemu će imati oko 32 000 četvornih kilometara i 800.000 stanovnika. Južna granica još nije određena.

Proširene balkanske države imat će od prijatelja:

Rumunjska: 138.000 četvornih kilometara i 6,260.000 stanovnika (do sada 131.000, došlo 6 milijuna);

Bugarska: 139.000 četvornih kilometara i 4,600.000 stanovnika (do sada 96.000 i 3.8 milijuna);

Srbija: 80.000 četvornih kilometara i 3,600.000 stanovnika (do sada 48.000 i 2.5 milijuna);

Grčka: 110.000 četvornih kilometara i 4 milijuna stanovnika (do sada 65.000 i 2.5 milijuna);

Crna Gora: 16.000 četvornih kilometara i 480.000 stanovnika (do sada 9000 i 250.000 stanovnika).

Absolutno dobiva najviše Grčka, relativno (prema dosadašnjem broju površine i stanovnika) Crna Gora, koja će imati gotovo dvostruko toliko stanovnika, koliko prije rata. Crna Gora bit će za polovicu manja od Albanije. Njeno pučanstvo bit će od prilične tolike, koliko pučanstvo grada Praga, dok će Albanija imati toliko, koliko Budimpešta.

Sada kada je nastao mir, vredno je spomenuti u glavnim crtama nesto o povlasti običnih ratova.

Balkanski je rat započeo sa navalom Crnogoraca 9. listopada 1912. Crnogorska vojska je prodirala sa dvije kolone prema Skadru. Tursko posade u Sandžaku su se na brzo izgubile, samo je u Skadru ostalo 25.000 Turaka, koji su se junacki branili najprije pod Hasan Rizom a onda pod Esad pašom.

I Srbji su započeli svoje operacije sa više kolona. Glavna njihova vojska pod kraljevićem Aleksandrom (100.000 ljudi) napredovala je preko Vranje prema jugu. Na zapadu je operirala vojska generala Jankovića (60.000 ljudi); vojska generala Žirkovića napredovala je preko Sandžaku, gdje se je sastala sa Crnogorcima. General Stefanović priključio se je sa svojih 80.000 ljudi Bugarima kod Kjıldendila. Glavna srpska vojska sukobila se 23. listopada kod Kumanova sa turskom vardiškom vojskom (80.000 ljudi) pod Fetli pašom, te je za dva dana izvojivala pobedu. 18. studenoga zauzeli su Srbii Bitolj neprstano na predoru.

Grci razdili su svoju vojsku u dve grupe. Tadašnji prieslonaslijednik Konstantin pobedio je sa 60.000 ljudi kod Seifida (12. listopada) vojsku od 16.000 Turaka pod Hasan Tahsimom, dok je general Sapundžakis u Janincu obkolo Esad pašu. Grčka vojska zauzela je 9. studenoga Solun.

Glavna turska sila stajala je proti Bugarsima. Bugarska je vojska bila razdijeljena na tri strane. Na istoku je stajalo 125.000 ljudi pod Radkom Dimitrijevim, u sredini 50.000 ljudi pod Kutinčevom, a na zapadu 125.000 ljudi pod generalom Ivanovom. — Osim toga bilo je kod Kjıldendila 25.000 ljudi zdržano sa Srbima. Turci su u prostoru između Kirkilise i Ekipababe imali 90.000 ljudi pod Abdulah pašom, 50.000 ljudi pod Šukri pašom bilo je u Drinopolju, 10.000 kod Kirdalija, a 25.000 ljudi blizu Strumice i Seresa. 22. listopada osvojili su Bugari u dvodnevnoj žestokoj bitci Kirkilise. Drinopolju obsjedali su Bugari sa jednim korom, a glavna je vojska napredovala prema Lile Burgasu, dje je 29. listopada došlo do krvave bitke,

koja se je svršila obdrim biegom turske vojske i turskoga pučanstva. Turska vojska zaustavila se je tek kod Iloje na Čatalđi, koja je na brzu ruku bila utvrđena. Usled poraza i nestasice hrane stradalili su Turci tako, da je 3. prosinca sklopljeno primirje, iz kojega je imao silebiti mir. Jedna bugarska kolona uništa je medjutim Solun, što su ga bili osvojili Grci. Grčka se nije priključila primirju, nego je sa svojom mornarsicom spriječavala prevoz vojske iz Azije. Prijed nego je došlo do pregovora o primirju, srušili su mlađadoturi pod Enver-begom u Carigradu starotursku vladu, ubili Nazim pašu i prisili vladu na nastavak rata.

U nastavku rata Bugari su sa 60.000

ljudi marširali na poluotok galipolijski, da

sebi otvore put do Carigrada uzduž mar-

morskog mora. 5. veljače počeli su bo-

jevi, koji su Bugare doveli ave do Bulaira,

Skadar, Janina i Drinopolje još nisu bili

zauzeti. 5. ožujka predala se je Janina,

do srušenja na Srbi su 50.000 ljudi stigli na po-

moc Bugarima kod obzida Drinopolja. 24.

ožujka počelo je dvodnevno bombardiranje Drinopolja, u noći od 25. na 26. pale

su izložene tvrdjave, a dan kasnije osvojen

je grad iz krvavih uličnih bojeva.

Cengorci su tek 81. ožujka sa težkim

naporom osvojili neke utvrde oko Tata-

bosa, a 21. travnja Tarabuši sam, na što

se je Esad paša predao, dobivši slobodan

prolaz sa oružjem i lakiom topovima. Rat

je svršen iz dugih pregovora primirjem u

Londonu, kojim je Turciju ostalo tek dio

evropske Turke do linije Eos-Midija.

Već za samog ratovanja i osvajanja po-

jedinih mjestih, naročito Solunu, kao i pri-

gorodom londonskih pregovora i razprave o

albanskom planu na konferenciji pokli-

sara pojavile se velike prolištine između

Bugarske te Srbije i Grčke. Radi vardi-

skog kraja došlo je do sporu između Sr-

bine i Bugarske, dok je Grčka opet zahtje-

jevala, da bugarske teže odu iz Solunu.

Srbija i Grčka sklopile savez, te je konačno

dosplo do drugog balkanskog rata, u kojem

su Bugari 20. lipnja zauzeli Gjevgjeliju i

posli na Kočane. Kod Bregalnice došlo je

do krvave bitke, koja je trajala 8 dana i

u kojoj su Srbi Bugare potukli tako, da

se je bugarska vojska, kojoj su drugo

krilo s juga potiskivali Grci, moralila po-

vući do Kjıldendila. Rumunjska je na to

proglašila mobilizaciju i upala u Bugarsku,

dok su Turci opet zauzeli Traciju.

31. srpnja došlo je na molbu Bugarske

do primirja i konačno do pregovora u Bu-

karatu, koji su urođili utemeljenje mira

između Rumunjske i Bugarske, te Bugarske sa Srbijom i Grčkom, dok je Drinopolje još uvek u turskim rukama.

To se je dogodilo dne 20. lipnja 1866.

Tako su eto čutili i radili trčanski gra-

dini i talijanski narodnosili pred 47 godina,

a koji danas „Piccolo“, „Independent“

i njima slične, te prispodobi jedno i drugo,

moraće bi se naći u nevećoj neprilici. Ali

mi poznamo te loboznje pukke pravjeti-

telje, koji žive i uživaju jedino od ludje-

neštete, koji u mutnom love i koji nežu i

podpiraju ljudske strasti hodreći svoje

prištade na borbu, na progostva, na na-

silju proti svakom, koji im je na putu,

koji im krži računo i koji razkida njihove

djavoriske mreže.

Jos tma i danas mnogo i mnogo gra-

dina talijanska narodnosili u Tratu, koji

bi inače govorili i radili nego li govore i

rade, da nisu od nazvi liberalnih ljudova

terorizirani, da se neboje za svoju čast,

imetak i za... svoj život od bjesomučnih

tiranja i terorista.

Naši se stariji muzevi sjecaju kako bi-

juh naobjezeni Talijani muzevi prijazni,

ausstellini, blagi i skloni nam Slavenima te

se je mnogi između njih rado služio i

našim ješikom. Ti muzevi bijahu i dobri

austrijski patriote i ljudi protivnici svu-

koga, koji bi htio na postopečoj državnoj

svezi ista mijenjati.

Za sve to neznaju ili neće da znaju da-nanji kolovodje talijanske liberalne stranke, napose njihovi nazovi-liberalni listovi, koji pripovedaju neukim i zavedenim svojim masam, da je talijanstvo ovako čisto, radikalno, protoslavensko i protouaustrijsko sve od nojestarijih vremena — da, već ba-rem par hiljada godina!! Tom vjeruju priprosti čitatelji, koji nevide dalje od nosa i koji nisu prekoracili svog praga. Evo samo jedan dokaz kako su trčanski Talijani još pred nepodpunim 50 godina misili i čibili. Od mjeseca maja o. g. otvoren je u bečkom Pratru takozvana „Jadranska izložba“, na kojoj su Talijani Primorja izložili sve što su imali boljega i vrednije na svakom polju ljudskoga znanja i umjerenja, dočim su tu izložbu Hrvati i Slovenci južnih pokrajina kao njemačko poduzeće većinom prezreli.

Medju izloženim tamo predmetima na-lazi se i počasni dar Trsta pod admiralu Tegethoffu, junakom zapovednikom austrijske ratne mornarice u blicu kod Visa god. 1866. Taj je počasni dar izložio odio austrijskog pomorskega društva i nalazi se u historičkoj skupini (Vidi izložbeni katalog br. 148). Počasni dar grada Trsta je stolni urea: na pečini,

oko koje stoje 4 alegorične žene, atoju-jut mužkarac, koji drži u rukama čratim rukama brod, i to kopiju frigate-eklop-pnjače „Ferdinand Maks“, koja je, kako je poznato u blicu izpod Visa potoplila tali-janski ratni brod „Re d’Italia“. Taj dar nosi dvojaki napis, III posvetu, i to latinsku i talijansku. Ova posljednja glasi:

„Allo ammiraglio Guglielmo cav. du Tegetthoff commandante la flotta imperiale austriaca glorioso vincitore alla isola di Lissa il abitanti della città di Trieste questo segno di grata amico offrono.

Perchò diffuse lo onore del nome au-striaco custodi il dominio dello Adriatico sorbò allo imperatore due provincie salvò lo empirio da sventura.

Tanto avvenne il 20 luglio 1866.

U preuvodu glasi ta posvetu:

Admiralu Vilimu vitezu pl. Tegetthoffu zapovjedniku carskog austrijskog brodovlja slavnom pobjeditelju kod otočka Visa gra-djani grada Trsta daruju ovaj znak zah-vatnog arca.

Jerbo je proširoj slavi austrijskog imena, sačuvava vlast nad Jadranom, očuvno caru-dvije pokrajine, spasio emporij od nešreće.

To se je dogodilo dne 20. lipnja 1866.

Tako su eto čutili i radili trčanski gra-

dini talijanski narodnosili pred 47 godina,

a koji danas „Piccolo“, „Independent“

i njima slične, te prispodobi jedno i drugo,

moraće bi se naći u nevećoj neprilici. Ali

mi poznamo te loboznje pukke pravjeti-

telje, koji žive i uživaju jedino od ludje-

neštete, koji u mutnom love i koji nežu i

podpiraju ljudske strasti hodreći svoje

prištade na borbu, na progostva, na na-

silju proti svakom, koji im je na putu,

koji im krži računo i koji razkida njihove

djavoriske mreže.

Jos tma i danas mnogo i mnogo gra-

dina talijanska narodnosili u Tratu, koji

bi inače govorili i radili nego li govore i

rade, da nisu od nazvi liberalnih ljudova

terorizirani, da se neboje za svoju čast,

imetak i za... svoj život od bjesomučnih

tiranja i terorista.

Prešni predlog

zastupnika Matka Mandića i drugova za ublaženje bledje i nabave pitke vode u političkom kotaru Porečkom u Istri.

Ogromna većina stanovništva političkog kotara Porečkog u Istri bavi se poljoprivredom, austrilijski, blagi i skloni nam Slavenima te se je mnogi između njih rado služio i našim ješikom. Ti muzevi bijahu i dobri austrijski patriote i ljudi protivnici svu-koga, koji bi htio na postopečoj državnoj svezni ista mijenjati.

krajeva nemilo potukla tuča skoro svu župu Zrenj, pod koju spadaju porezne ob-ećine Zrenj, Pregara i Salež u mjestnoj obćini Oprtalj — kolar Poreč, pa ipak nije ono stanovništvo od državne podpore ni prosle ni ove godine ni pare primilo. Sada je već za ranog proljeća pristila u onom kotaru tako žestoka suša, da je ne-samo zemlja veoma otvrdnula i razpušćala, nego je takodje skoro svu životinju. Potraje li još samo čedan dan sadašnja vrudina, biti će unističeni čak i oni poljski usjeni, koji inače najduže suši prkose. To isto vriedi za livade, sjenokošte, pašnjake itd. kašto i za glavnu hranu: za krun-pir, kuruzu, fužol, pa i za samo trsje. Iz čitavog kotara stižu nam zdvojni vapaji naroda zbog nestalice vode. Za nabavu jednog voza vode izgubi često jadan seljak skoro čitav dan a vozić vode treba mu skoro čitav dan za skopljene trsje s modrom galicom, dočim mu za pića, kuhanje, pranje i za napoj životinje skoro ništa nepreostane. Zu onoga pak, koji nelma svoga blaga za vožnju, biva položaj kud i kamo zdrojnjivi.

Ono male smradne ili blatne vode, što je preostalo u vodnjacim ili kaljužam, mora narod po svoju čistili ili onakvu uživanju sam i njegova životinja. Od kako ža-lostni posljedici bi moglo biti uživanje tako nečiste vode, pokazalo se je prošli godina už željezničku prugu od Poreča prema Kopru, kad no su u onom kraju zbog toga zavladale kućne bolesti modju ljudima i na životinji.

Radi nestalice vode i za dobavu isto u onom kotaru zauzeli su se narodni za-stupnici već do sada opetovno i kod cesaarske vlasti u kotačom župnijskoga odbora ali su na žalost svih njihovih kraljev ostali bez-napjeteći. U tom pogledu podstrelta jo i u najnovije vrijeme jedna spomenica c. k. numještanju u Trstu, te čekamo žaljno povoljnju njezinu rješitu. Obzirkom na ovo ovdje navođeno stavljuju podpisani sli-deći predlog:

Visoka kuća neka izvoli zaključiti:

Poziva se c. k. vlasta:

1. da priskeće bezvredljivo na pomoć novčanim sredstvima i u javnim radnjama ovanju stanovništva političkog kotara Porečkog u Istri koje je zbog prošlogodisnje tute i radi ovogodisnje sušu silno utrađalo;

2. da poduzme bezvredljivo sve nužne korake, da ono stanovništvo nenastrada zbog nestalice vode;

3. da naredi podredjenim oblastin: u Primorju da provedu potrebne izvise radni statuti u nabave vode u onom i u ostalim kotarima 1-tre i da im u tu svrhu doznači potrebni novac iz državne budžajne.

U formalnom pogledu predlaže se, da se ovaj predstavljeni predlog uputi odboru za ublaženje bledje uporabom sviju u poslovniku visoke kuće predviđenim kriticama.

U Biču, dne 12. junija 1918.

Pogled po Primorju Puljsko-Rodinski kot.

Poziv na dobra arca. Upozorujemo sve naše u Puli i okolicu na poziv veleć. g. A. Janka glede djevojačke škole, što će ju početkom nastajne školske godine otvoriti u Puli cđ. seatre Sv. Kriza iz Djakova.

Za sli. g. dr. Ferku. Primili smo ovo pismo:

„Feri roventi (ovo je podcrtno boja-ma austrijske zastave. — Ur.)

Egregio Signor

Redaktore della Naša Sloga del 21 Maggio 1918 (ovo je podcrtno bojama hrvatsko-trobojnicu. — Ur.)

„Naša Sloga“ del 21 Maggio! (ovo je izrezano iz „Giornalista“ i priljepljeno. — Ur.)

Mi permetto qui di invierLe una copia della traduzione (traduzione gentilmente invitiamoci da un mio amico croato) dell'articolo „Pezzo bagnate“ inserito nel N. 31 31 Luglio 1913 del Suo pregiatissimo giornale in risposta al mio articolo (del Giornale N. 4766) di data 26 Luglio 1913 ore 7/8, pom. contro i Cannibali!!! (ova riede je izrezana iz „Giornaletta“ i prilepljena. — Ur.) „Cannibali“, acciochè io prima della sua pubblicazione sia certo che essa corrisponde fedelmente al testo originale croato.

La prego di fare le rispettive eventuali correture alle inosatteze, e con Suo comodo potrà poi restituirmela.

Ringraziono La anticipatamente con tutto il dovuto rispetto mi firmo di Lei devotissimo Dr. Fortunato Agostini da 24 anni ininterrottamente medico di casse ammalati, non figlio, non parente, non amico, non ammiratore dei ladri del Comune. (cieli ovaj titulu izrezan je iz „Giornaletta“ i prilepljen ispod imena. — Ur.)

Pola le 6 Agosto 1913 ad ore 10.15 notte... e non verso mezzogiorno, (podertano crvenom olovkom. — Ur.) quando è più potente il caldo canicolare...! alto ad inflammar gli cervelli!

Pismo je iznešeno točno po izvorniku te stoji svakomu na uvid u našem uredništvu. Dostavljamo ga za vidi g. dr. Ferku, da prosi o možljanskoj sredjenosti g. dr. Agostini a. Za informaciju javljamo, da smo to pismo primili poštom preporučeno u zatvorenom omotu, koji je bio unukret vezan sa spugom!

Komentara ovomu pismu ne dodajemo nikakova; samo pismo je dovoljna ilustracija auktoru. Kondoliramo samo, ne auktoru pisma, nego bolestničkoj blagajni ci-vitnih radnika, c. i. k. ratne mornarice!

Poštanski ured u Premanturi. Dne 16. Auguste 1913. otvara se u Premanturi novi pošt. ured, koji će se baviti pismovima i teretnom pošt. te će služiti kao sabiralište pošt. štedioničkog ureda. Novi će ured biti priključen post. mreži time, što će pošt. tekući ići jedanput dnevno do pošt. ureda Pula 1.

I todobno biti će ukinuto dosadašnje pošt. sabiralište u Premanturi. Mjeseta Pomer i Draga Ronzi odjelić će se od dostavnog kotara pošt. ureda Pula 1 a priklučiti će se onome novog pošt. ureda u Premanturi.

Sintar Imonovan. Primamo: Kako ste u predzadnjem broju javili bio je otvoren najčaj za sintara kod jedne vrdnje bolestničke blagajne. Sada jo takav imenovan u osobi nekog dra. Šrđa. Kako se vidi novi sintar je akademski izobrazeni i posjeduje dvjetievjetnu kulturu Talijana istarske kamorre, a uz to znade vrlo vješt barataći konopcem i zamkom i još k tomu operirati sa usijanim gvođnjem (ferri roventi). Mi samo destitutimo bolesničkoj b'agajni i pacientima (i kakvu pacientiju) na toj stičevini!

Marčana za Družbu. Prigodom ovo-godišnjeg narodnog blagdana sakupilo se u Marčani za Družbu K 94:20. Od te avote dali su: po 20 K upravo vijeće općine Marčana; po 10 K Društvo za stednju i zajmove; trojica po 5 K; četiri po 4 K; dva po 3 K; tri po 2 K; dvadeset po 1 K i po jedan 60 h, 40 h i 20 h.

Odnosno sviticu, koju su sabrali mješani župeupravitelj i učitelj te abtirijent Ante Deprato, posalo se poštanskom naputnicom izravno na Družbino Ravnateljstvo u Opaliju.

Voloski kofar

Hrvatska učiteljska škola u Kastvu. Prema iskazu te škole prolazili, da je početkom škol. godine bilo upisanih u učit. školu ukupno 79 djaka, od kojih tekom

škol. godine istupilo 10, ostalo 69, od kojih 4 propala, došim od ostalih 65 sa 8 prijatelja 6 dobila popravak; 2 Kastava srušila sa odlikom a 60 dobro prošlo.

Rezultat je veoma dobar akoprem se je svojedoba sudilo da nije Kastav voljan za to.

Povjerenstvu kod mature predjedao je umirov. vladin savjetnik g. Fran Franković, otac hrv. učiteljstva u Istri.

Na novoj škol. zgradi za učit. školu postavlja se krov i biti će koncem godine gotov.

Pazinski kofar

Otvoreno „Narodno Čitaonice“ u Cerovlju, biti će 15. tek. mј. u 4 sata po podne uz sudjelovanje hrv. narodne glazbe iz Pazina. — Pozivaju se rodoljubi da u velikom broju pristupe na tu narodnu slavu.

Krivi smo si ponajvećma sami! Pod ovim naslovom dobivamo iz jednog inješta pazinskog kotara: Par privandranih i od suda višekrat patentiranih nitkova zadaje našem mjestu trista jada. Oni se kao vjerni članovi „Unione nazionale“ ne ženju već nikakvih sredstava, nikakvog „Oar tutto“, same da zarobe naš kraj u vjersko čudorednom i političko-narodnom obziru. Ti vam ljudi žive isključivo na temelju one crne, proste korupcije. Mučna je s toga naša borba proti njima, tim mučenja, što vidimo svojim očima i čujemo svojim ušima, kako žalibote i dobratini broj „mjerodavnih“ razvijanih i obočavanih Hrvata izvan našega mjesto prima ljepe, susreta prijazno i pomoći prilično te nečuvno grobare našeg državnog i tje-loanog života. Ne znamo zbijlo, je li to naivnost, tobožnja „taktika“ ili pak ona poznata komedija. Nu bilo što mu drago, zaloano je to i sramotno svakoko. Žalosno, jer upravo ta svojstva spomenuli Hrvata izjavljuju nitkovima sve to višo snage za njihov zatorni rad u našem kraju, a sramotno opeta, jer se nitkovi, čim dodju kući, rogaju otvoreno i smiju od sreća tim Hrvatima. A tako ne valja! Hrvat iz mještu B ne smije pod nikoju okom, uz nikakvu izliku zatvorati svojih očiju pred zlodjelima talijanskih potepuhu iz mješta A. Toličko danas dosta obzrno, a do potrebe govorit ćemo jasnije.

Iz Kringe. Šaljemo Vam K 7:20, koju svetu sabrasmo za Družbu a darovaše: Ruskyevski Joso K 8, Anton König K 2, Jelovčić Ivan i Moščin Antun po 1 K, a Princ Božo 20 h. Hvala svima!

Porečki kofar

Hum-Dragači! Dopis iz Huma što no-čitah u zadnjima brojevima „Nase Sloge“, učinio slab utisak na mene, ja moram reći uzrujao me do skrajnosti!

Poznat je meni dobro taj nesretni Hum i njegov zaspjeli puk, jer u svojoj vrijeme bila me sudbina pritislo, da sam morao u tom zankletom grijezdu proboraviti par godina!

Narod je to hrvatske i ničisto talijanske narodnosti, što nam svjedoče razna njiba obiteljska imena: Gržinić, Legović, Pavlović, Skriniar, Grabar, Brnobić itd. itd. avu su porikla hrvatskoga i do pred kojih 20 godina nije nitko u svojoj obitelji govorio talijanski osim Fabrija iz Kortine, koja obitelj se htjelo odlikovati u to i tomo govoriti svoj bastardo talijanski a la sior Tonin ili à la sior pokojni Pierin de „Sottoperdina“ od kogega se priucila talijanstvu ona „star“ nutra iz Huma, jer sada klepetaju i njezina djeca talijanski. Pardon moram još jednoga spomenuti, naime onu finu liku iz Stancije, onoga silnoga kupi-prodaj krave i ovce i taj peša po talijansku skropljicu. Svaka sreća stoji 40 para.

U ostalom, ako se je slučajno jedan ili drugi naučio talijanstvu u Leginoj kovačnici, nek se prijava, da znadomo koliko imademo na broju svih Kalabreža u Humu!

Nu da vam rečem, što misljab vam reči! Savsim tim mili Bože da ti je čuti, vidjeti i znati kako se većina njih ponosi svojom talijanstvinom, svojim renegastvom. Biješne i rogovljuju po talijansku samo kod kuće u Humu — ili kada dodju u Draguč ili Roč, gdje je isto većina njih prodala svoje mleko i krv, svoje poštenje i znacaj, i marzi i proganja svoj sladički jezik, kojim ga je majka učila govoriti i Bogu se moliti!

Allegri, avanti, koliko vas je na Humsčini, Draguču i Roču koji se po talijansku Bogu molite?! Dapnće som sior Tonin iz Kotle, Bog mu daj lako duši, koji je bio prvak i temeljni kamen vase Lege, inolio je hrvatski, jer talijanski nije znao niti otčenaja. Ah! Žalostna vam majka, tužna vam sreća. Imate čiste i bistre oči i nećete da vidite, imate i jednu savijest, koja vam daje zdravu pamet i razum, da bi ste mogli prosuditi što je pravo i krivo, što je koristno i škodljivo, što je značajno i bezznačajno, ali vi nećete i nećete!

Da je samo trdrovratnost i okorijelos, da to činite samo iz jada, mržnje i ozvete do hrvatskoga naroda i jezika to je znano Bogu i Ižudem!

Njekojo je zapoljala plaća judin novac, drugo otrovala je proždrljivost t. j. jeduća i pljača a treća zastopilo noznanje i ljudski obzir.

Da ima žalibote prvih moram spomenuti jednog mrljova pog. Britvića — Bog mu daj vični mir, u pogovoru kad sam mu predbacio, da nebi smio biti tako za-grizan talijan i protivnik našeg jezika i naroda, posto je sam Hrvat, rekao mi: Sto bi, treba ići k mati tamu, gdje zvoni, htio je reći, valja držati s onim koji plaćaju.

Da ima drugih, svijedoci ste sami, koji sto se više puta najeli i napali na račun drugih, koji zvudu na lukavi način drugu poštenju krv sisati i derati vrijednu kožu poštenoga i dobro mislećega kmeta! Jer kad se je čulo i gdje je onaj koji bi trosio svoj krvavo zasluzni novac u takve svrhe? Pitajte malko u Pazinu, Mečku, Čamuu, Costantina, nek vam što dadu i nek vas pomognu s njihovim vlastitim novcima i čuti ćete. Bena, mrgare, što da ti damo, donesi radje, donesi! Tako isto i Sandrin u Buzetu.

Otkuda dakle judin novac i novac za jeduću i pljaču?

(Slijedi.)

Koparski kofar

Javni pučki sastanak kod Sv. Petra — občina Piran. Javili smo u zadnjem broju, da je nazvana slovenska „Kmečka zver“ za koparski kolar, za dne 18. ov. mј. (na Rokovo) javni pučki sastanak iz pod Sv. Petra — občina Piran.

Na sastanak su pozvani državni i žemaljski zastupnici gg. Loginje, Mandić, Pangerc, Sancin i Valentić. Nadamo se, da će se tomu pozivu većina zastupnika odazvati!

O važnosti tog sastanka bilo bi suvijano govoriti onomu, koji znade u kakovu se okazištu stanju i položaju naš narod na Piranštini t. j. pod nasilnom i bezobzirenim upravom najžeščih Talijana Istre.

Cijelimo, da se pripravljaju za taj sastanak i Piranska gospoda a mi im kljemo unaprijed: dobro nam dobiti!

Javna tombola u Kortah. U nedjelju dne 31. agusta priređuje društvo za osiguranje domaće životinje u Kortah — občina Izola — u 4 sata po podne na kojem društvo javnu tombolu, na kojoj će se izigrati: 1 telicu, 1 persut (unku) i 1 skropiljicu. Svaka sreća stoji 40 para.

Šranina i Jurina

Fr. Imal si pobočnica, Jurino moj pravo, da vratičina človeku lahko osendi možjanj.

Jur. Ča ni bolje sijor Grči?

Fr. Bojim se, da mu nebi ni led pomogao.

Jur. Muči no, pusti ga, da gre z njega on jedina i otrov pak češ videt, da će mu zlo pasat.

Fr. Ma neka mu se Bog smilju!

Razne primorske djesi

Izbori za gorilečki sabor svršili su u nedjelju izborom u kući veleposjeda. Medju Talijanima su izabrani klerikalci sa 118 do 122 glasa proti Ilireručima, koji su dobili 111 do 114 glasova. Slovenci su izabrali kompromisne kandidate sa 68 do 78 glasova, dok su protukandidati dobili 25–26 glasova. Novi gorilečki sabor imali će više talijanskih klerikalaca, nego ih jo bilo prije neline 9 (prije 0) talijanskih liberala 6 (prije 0); zatim 10 samostalnih Slovenaca (prije 1), onda 4 Slovenaca novo i stare struje u slovenskoj pučkoj strani. Slovenski liberali, koji su prije imali 4 zastupnika, ne će imati sada ni jednoga.

Otpuštanje rezervista sa granice. Jučer su u Beču konfiskirali ratni ministar Kroatiju i ministar vanjskih poslova grof Berchtold te se javlja, da je bilo govora o odpustu rezervista za južnih granica monarkije. Rezervisti, da će skorih dana bili pušteni kući.

Listnica uređničtvja.

Gosp. N. N. u K. Čitali smo u, R. N. L. onaj blezgavi dopis iz Kaštelira, to držimo, da nije vredno nanj se obazirati. Mi smo već do sada na ovom inještu žigasili poslušak Vas „liberalne“ i „klerikalne“ nazovi inteligenije, koje neima prečijeg posla nego li da se pravdu, prepire i medusobno gredi poštujući ludjicu i na-metniku, da se tamo sve to bolje i čvrće ugnjetuje. Zavirite tamo u našu školu pak onu „Loginu“ u Labincu pak čete, ako imate narodnog prinosa i rodoljubija, krenuti jedni i drugi sa stramputice, koja vodi u narodnu smrt. Pitajte malo tuncnosti stare rodoljuba kako je kod Vas lepo bilo dok nebijaše toliko „inteligencije“. Napredujete dakle po radulj! Da ste natu zdravo!

Zahvaljujem se

Javno veleuč. g. Dr. Robertu Russ op. liječniku u Buzetu, što me je svojom liječničkom vještlinom i hitrinom golovo oteo sigurnoj smrti i tako me sačuvao svojoj očitelji kao hranitelja. Od mene i cijele porodice hvala, a od Boga plaća.

Tereza Golmajer,
učiteljica.

Sjetite se družoe Sv. Ćirila
i Metoda za Istru!

Mala kršćanska obitelj u Gorici primili će na stan i hrana 2—4 djevojčice; sobe moblirane na novo, hrana dobra, cijena 50 kruna na mjesec. Dopisivanje u hrvatskom, slovenskom, njemačkom i talijanskom jeziku. Upitati se kod uprave isti.

Poziv

na redovitu glavnu skupštinu „Ročkog društva za štednju i zajmovo“, registrirane zadruge na neograničenoj jamčenju u Roču, koja će se obdržavati dne 24. kolovoza 1913. na 8 sata i po u općinskoj zgradici.

RASPORED:

- Izvještaj uprave.
- Odobrenje računskog zaključka za god. 1912.
- Promjena društvenih pravila.
- Izbor pomerišnog suda (§ 49. pravila).
- Slučajuost.

ODBOR.

Poziv

na redovitu glavnu skupštinu „Konsumnoga društva“ u Banjalici, koja će se obdržavati dne 24. augusta 1913. u društvenim prostorijama u 4 sata popodne sa slijedećim

Dnevni redom

- Izvješće predsjednikovo o djelovanju zadruge.
- Odobrenje računskoga zaključka za god. 1912.
- Slučajuost.

Odbor.

Ugarsko-Hrvatsko parobrodarsko društvo.

U petak 15. agusta 1913. biti će običajni izlet

iz PULE za RIEKU

sa brzim i udobnim parobrodom „Novi“.

Odlazak iz Pule u 4:30 s. pr. p.
Odlazak iz Rieke u 8 s. večer.

Prevozne cijene: tamo i natrag K 5—; djeca ispod 10 godina plaćaju polovicu.

Prevozne karte dobiju se u Agen-ciji društva u ulici Giosuè Carducci broj 6.

Prodaje se kuća sa 1 s-
binjom i nadogradnjem prostorijama, dvo-
ristom i vrom. Vodovod u kući. Povoljna
cijena, upitati se u Tiskari Laginja i dr.
Pula ulica Guha 1.

PEKARNA

LJUDEVIT DEKLEVA

Va Campo Marzio 5 — Polumska Vla Štana 16.

Prodaja svježeg kruha
tri puta na dan.

Direktna poslužba u dom i u javne
lokale.

Prodaja svakovrstnog braća iz
najboljeg miline po dnevnoj cijeni.
Poslužba brza i točna.

Steckerpferd- Liliermilch-Sapun

od Bergmann & Co. Totschka & Kl. jeo jedini sapun koji čuve koju od
sunčanijih, prega i uzdržje lepe,
mekanu i sjestu, što se sa
dnevno dolaskom rezhalama može
nepobito dokazati.

Komad po 80 para dobiva se u
svim lekarnama, drogerijama i par-
fumerijama.

Islo se preporučava Bergmannova
„Liliermilch-Sapun“ kao izvrsno
sredstvo za njegovanje ruku za
gospodinje. Cijena u fabriku po 70
para kom. Dobiva se po svadbi.

Austro-Hrvatsko parobrodarsko društvo, Punat.

Plovitišni red počam od 1. IV. 1913
do opoziva.

Redovito prugo po Kvarneru,
Punat-Krk-Malinska-Omišalj-Riška
svaki dan tamo i natrag.

Baška-Punat-Riška, svake srede, petka
i nedjelja tamo, četvrtka, subote i utorka
natrag.

Riška-Opatija-Lovran-Rab svake ne-
djelje i petka iuti da tamo i natrag.
Riška-Opatija-Lovran-Lobičjvej-Lo-
šinj-mali-luka Sv. Martin svake subote
tamo i natrag.

Riška-Opatija-Beli-Merag-Krk-Punat-
Baška-Lopar-Rab-Lobičjvej-Lošinj-
mali-luka Sv. Martin-Nerežine svake
srede tamo, četvrtak natrag.

Riška-Crikvenica-Baška-Rab-Lošinj-
mali-luka Sv. Martin - Lošinjvej-No-
valja svakog ponedjeljka tamo, utorka
natrag.

Vrbnik-Sv. Marak-Šilo-Crikvenica svaki
dan tamo i natrag, svakog utorka produ-
ljenju do Riške.

Glavna odpravnostva:
na Rici Riva Cristoforo Colombo 4,
telefon 1264, — u Opatiji sa vlastitim
kiosku na gatu.

SVOJ K SVOMU!
Tiskara i knjigovežnica

LAGINJA i DR.

Ulica Gulića, 1. PULA Ulica Gulića, 1.

Preporuča se za
tiskarske, knjigovežne
i galanterijske radnje.
Solidna izrada početa iz gume.

Imade u zalihi
tiskarske i knjige za p. n. oblike, crkva,
škole, odvjetnike, posloviste, konzervi,
dratice, trgov. knjige, pisanke za škole,
kao i sve plesarske i risarske potrebitine.

1000 i tisuću štika i raznih pred-
meta za mušku i žensku od-
jeftu su u cijeniku, kojega ra-
zdeljuje bedava Jugoslavenska
raspadavaonica
R. Sternecki, Celle, br. 814.

Slavenima grada Pule i okolice!

Početkom nastajuće školske godine dolaze u Pulu i osnivaju svoj zavod za odgoj ženskoga pomladika časne sestre sv. Križa iz Djakova u Hrvatskoj.

Mnogo je truda stojalo naš narod, dok je svojoj djeci priskrbio i jednu pa makar privatnu pučku školu. Zaostali smo bili mnogo u ovakom obziru. Uz hrvatsku svijest propadala joj u našem narodu i vjera i moral. Nu najveća o-kudica u svakom pogledu osjećala se je odavnina u odgoju hrvatskih kćeri. Ona, koja je bila pozvana da bude čuvicom domaćeg ognjišta, koja je imala da odgajuje svome rodu i hranitelje i branitelje vjere i domovine, bila je zanemarena. Nije bilo nikoga, koji bi bio učinio u nježno srce hrvatske žene najsvetiјa čuvstva: ljubav prama vjeri i domovini. Hrvatske kćeri dosada uzgojena većinom u sebi tudjem jeziku, zadahnute tujim idealima nijesu niti osjećale potrebe da svoju djecu uzgajaju hrvatski. Na našu žalost a na radoš naših neprijatelja, izaslo je tako iz redova našega naroda na tisuće izroda. Nestalo je gotovo iz naših kuća odziva lijepih imena Zvonimira, Branimira, Danice i Zorice, pa mjesto njih češto u čisto hrvatskim obiteljima, razna nemaradna i poganska imena. Blaga slavenska čud, nježno hrvatsko srce gotovo da so je ugušilo u tudioj koprivi.

Ove godine slavenski narod u Puli i iz okolice biti će tako sretan te će moći povjeriti svoja kćeri osobama, koje će ih majčinom brigom privinuti na svoje slavenske grudi, koje će u našem narodu započeti onaj tih, ali ssegurni rad na boljak naše budućnosti.

Sestre sv. Križa sa svojim dolaskom u Pulu morati će pridonijeli mnogu žrtvi prije nego razviju svoju djelatnost, te urede svoj zavod za svestrani odgoj naše ženske mladeži. Stoga niže potpisani kao povjerenik i skrbnik časnih Sestara ovime apelira na svako slavensko srce, koje ljubi svoj narod, osobito na naše gospodje i majke. Dvoje moramo dati novim hrvaticama u našem mjestu: dajmo im našu djecu, da ih one uzgajaju a dajmo im i kruha da mogu živjeti te svu brigu posvetiti jedino odgoju naše djece. Radi se o našoj budućnosti, pa svaki novčić, koji se za tu plemenitu svrhu potroši vratiće se narodu stostrukim kamatima.

Svi dobrovoljni prinosi neka se šalju na niže potpisano.

U Puli dne 14. kolovoza 1913.

Janko Antun,
korni vikar.

„CROATIA“

osiguravajuća zadružna u Zagrebu. — Utemeljena god. 1884.

Centrala: Zagreb u vlastitoj palati, ugao Marovske i Preradovićeve ulice. Po
držašten u Trstu, via del Levante br. 1, II. kat. — Telefon br. 2094. —

Glavna zastupstva: Ljubljana, Novi Sad, Osijek, Rijeka i Sarajevo.

Ova zadružna prima uz povoljne uvjete slijedeće vrsti osiguranja:

I. Na ljudski život:

- Osiguranja glavnica za slučaj doživljaja i smrti,
- Osiguranja mraza,
- Osiguranja životnih renta;

II. Protiv štete od požara:

- Osiguranja zgrada (kuća, gospodarskih zgrada, tvornica),
- Osiguranja pokretnina (pokućstva, dućanek robe, gospodarskih stro-
jeva, blaga i t. d.),
- Osiguranja poljskih plodina (žita, sijena i t. d.);

III. Staklenih ploča protiv razlupnja.

Zadržana imovina u svim odjelima iznosi K 8,013,892.60
Godišnji prihod premija s pristojbama K 1,486,297.66
Isplaćene odštete K 5,624,182.66

Sposobni posrednici i skvlaziteri namještaju se na povoljne uvjete.
Povjerenik za Pulu i okolicu: Ante Iskra, Via Campo Marzio 5 I. kat.

Za gnojenje u jeseni

Thomasovo bravo Stern Marke

jest najkoristnije i najcijenije umjetno gnojivo. Thomasovo brušno „Marka zvezda“ proizvodi obilstvu žitarica, vinograda, livađa i pašnjaka. Radi velikog uspjeha što ga je u svim krajevima postiglo gnojenje s Thomasovim brašnom „Marka zvezda“ ovo je gnojivo neobuhodno potrebito za svaku govpodarstvo.

Bez Thomasovog brašna nema velike žetve. Neka se zahtjeva izričito Thomasovo brašno „Marka zvezda“ i radi obavijesti za uporabu Thomasovog brašna ili kupnju id. obratiti se na gospodu.

Hermann Tureck & Co.

Trst, via Sauliš br. 8.

Treba se čuvati manje vrijednije robne

Sjetite se družbe sv. Cirila i Metoda